

Sygn. akt I ACa 471/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Zbigniew Ducki
Sędziowie:	SSA Sławomir Jamróg (spr.) SSO del. Krzysztof Hejosz
Protokolant:	st. prot. sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Gminy M. N.

przeciwko G. S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Gospodarczego w Krakowie

z dnia 31 grudnia 2012 r. sygn. akt IX GC 555/11

1. **oddala apelację;**

2. **zasadza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 1800 zł (jeden tysiąc osiemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt I ACa 471/13

UZASADNIENIE

Gmina M. N. wniosła o zasądzenie na swa rzecz od pozwanego G. S., kwot:

- 259.982 zł (słownie: dwieście pięćdziesiąt dziewięć tysięcy dziewięćset osiemdziesiąt dwa złote) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 14 sierpnia 2009 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu pełnej kwoty wynagrodzenia, jakie otrzymał pozwany w związku z umową z dnia 4 sierpnia 2008r. -,

- 117.471 zł (słownie: sto siedemnaście tysięcy czterysta siedemdziesiąt jeden złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 6 lipca 2011 r. do dnia zapłaty tytułem naprawienia szkody, jaka została poniesiona przez powoda na skutek nienależytego wykonania przez pozwanego tej umowy oraz wniósł o zasądzenie kosztów

postępowania według norm przepisanych . Strona powodowa wskazała ,że w dniu 4 sierpnia 2008r. strony zawarły umowę nr(...)na mocy której, pozwany zobowiązał się do usunięcia wad i usterek oraz naprawy instalacji mroźniowej Miejskiej Hali Lodowej w N.. W § 1 ust .1 tej umowy został wyszczególniony zakres robót należący do wykonania przez pozwanego z tym , że zobowiązał się do takiego wykonania prac które pozwolą przez cały okres trwania rękojmi osiągnąć odpowiednie parametry mroźniowe przez system. W §3 pkt. 4 umowy określono , iż wykonawca i zamawiający związani są umową rezultatu tzn. jeśli instalacja nie osiągnie zakładanych w §1 umowy parametrów chłodniczych w okresie rękojmi za wady, nastąpi zwrot całej sumy wynagrodzenia powodowi czyli kwoty 259.982,00 zł . Instalacja nie działała prawidłowo i powód został zmuszony do dokonywania zakupów części tak aby zapewnić nieprzerwane działanie lodowiska podczas trwającego sezonu hokejowego . Z tego tytułu poniósł szkodę w kwocie 117.471,00 zł , która odpowiada wartości zakupionych części celem usunięcia awarii i dokonania napraw instalacji mroźniowej .

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego . Przyznał ,że strony łączyła umowa wskazana w pozwie . Zdaniem pozwanego wykonał on umowę w sposób należyty. Umowa nie dotyczyła czynności serwisowych . Ponadto strona powodowa informowała pozwanego o stwierdzonych wadach instalacji mroźniowej tj we wrześniu 2009 roku , lutym 2010 roku i lipcu 2010 roku . W tym przypadku zgłoszone przez powoda wady były skutecznie usuwane przez powoda . Nie doszło też do odstąpienia od umowy co czyni powództwo niezasadnym.

Wyrokiem z dnia 7 lutego 2013 r. Sygn. akt IXGC 555/11 Sąd Okręgowy –Sąd Gospodarczy w Krakowie zasądził od pozwanego G. S. na rzecz strony powodowej Gminy M. N. kwotę 12.038,96 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10 października 2011 r. do dnia zapłaty , oddalając powództwo w pozostałym zakresie. Sąd zasądził też od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Kasa Sądu Okręgowego) kwotę 4.427,00 zł (cztery tysiące czterysta dwadzieścia siedem złotych) tytułem kosztów opinii biegłego oraz zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 10.432,43 zł tytułem kosztów sądowych.

Sąd Okręgowy ustalił , że w dniu 4 sierpnia 2008r. strony zawarły umowę nr (...), na mocy której, pozwany zobowiązał się do usunięcia wad i usterek oraz naprawy instalacji mroźniowej Miejskiej Hali Lodowej w N.. W §1 tej umowy został wyszczególniony zakres prac należący do wykonania przez pozwanego, a to m.in. osiągnięcie projektowanych parametrów przy temp. zewnętrznych dla założeń przyjętych na okres letni. Głównym założeniem zamawiającego jest dokonanie przez wykonawcę takich zmian aby osiągnąć wymienione parametry i poprawne działanie całego systemu ze wskazaniem parametrów , poszczególnych czynności i zobrazowaniem dokonanych zmian w instalacji w formie dokumentacji projektowej powykonawczej wraz z wskazaniem przyczyny wad instalacji mroźniowej. W §3 pkt 4 umowy strony określiły , iż wykonawca i zamawiający związani są umową rezultatu tzn. jeśli instalacja nie osiągnie zakładanych w §1 umowy parametrów chłodniczych w okresie rękojmi za wady, nastąpi zwrot całej sumy wynagrodzenia zamawiającemu. Umowa obejmowała wyszczególnione prace naprawcze, dobudowanie kontenerowego agregatu kompaktowego oraz prace regulacyjne całego systemu (łącznie z dobudowanym kontenerowym agregatem kompaktowym).

Okres rękojmi za wady dla przedmiotu umowy wynosił 36 miesięcy licząc od dnia podpisania protokołu zdawczo-odbiorczego a rękojmią objęła cały przedmiot zamówienia plus wszystkie inne zmiany wprowadzone przez wykonawcę. W dniu 28 października 2008r. protokołem nr (...) (k.22-24) został dokonany odbiór końcowy robót wykonanych w ramach zawartej umowy na mocy której, pozwany zobowiązał się do usunięcia wad i usterek oraz naprawy instalacji mroźniowej Miejskiej Hali Lodowej w N.. W odbiorze uczestniczyli zarówno przedstawiciele wykonawcy, inwestora oraz i inni uczestnicy, wykazani w spisany na tę okoliczność protokole. Komisyjnie stwierdzono wykonanie robót . W celu osiągnięcia zwiększenia wydajności chłodniczej całego systemu, głównym zadaniem pozwanego, dla osiągnięcia wyszczególnionych w umowie parametrów mroźniowych, przy równoczesnym poprawnym działaniu całego systemu, była rozbudowa istniejącego systemu mroźniowego. W tym celu pozwany dobudował do istniejącego systemu amoniakalnego, system freonowy w postaci kontenerowego agregatu kompaktowego, który był też przedmiotem odbioru .Tytułem wynagrodzenia za wykonany przedmiot umowy pozwany otrzymał kwotę 259.982,00 zł co jest bezsporne . Po okresie ponad 9 miesięcy pojawiły się nieprawidłowości .

W dniu 14 sierpnia 2009 roku dokonano zgłoszenia pozwanemu awarii maszynowni amoniakalnej, którą strona pozwana usunęła w dniu 15 sierpnia 2009 roku .

Powstała w dniu 14 sierpnia 2009r. awarię zdiagnozowała i usunęła, ostatecznie zamówiona przez stronę powodową firma (...) z B.. Jak się okazało jej powodem było: - zbyt duża ilość amoniaku w układzie, - zaolejenie wymiennika (parownika),
- zapowietrzenie rurociągu tłocznego i ssawnego.

Umowa nr(...)z dnia 04 sierpnia 2008r. zobowiązywała pozwanego do regulacji całej instalacji, a zatem prace te winien wykonać pozwany w ramach udzielonej rękojmi. W dniu 27 września 2009r. zgłoszono pozwanemu awarię kompresora w agregacie kontenerowym. W ramach rękojmi pozwany wymienił uszkodzony kompresor na nowy.

W grudniu 2009r. zgłoszono ponowną awarię wymienionego kompresora w agregacie kontenerowym, pozwany w ramach rękojmi dokonał jej naprawy i uzupełnił powstały wyciek freonu.

W grudniu 2009r. zgłoszono pozwanemu awarię pompy w agregacie kontenerowym. Pozwany w ramach rękojmi dokonał jej wymiany.

Naprawa kompresora nr 2 instalacji amoniakalnej, polegająca na wymianie jego części zużytych, nie należała do prac w zakresie udzielonej przez pozwanego rękojmi.

W dniu 29 września 2009r. pozwany wykonywał naprawę kompresora NH₃ mimo, iż prace te nie należały do naprawy w ramach rękojmi.

W dniu 15 lutego 2010r. zgłoszono pozwanemu, że agregat kontenerowy nie osiąga zadanych parametrów mrozeniowych. Pomimo podjęcia w ramach rękojmi przez pozwanego licznych prac, pozwany błędnie określił przyczyny powstałej awarii, co doprowadziło do tego, iż awaria nie została usunięta. W związku z powyższym strona powodowa usunięcie tej awarii zleciła jako wykonawcy zastępczemu, firmie (...) z K., która awarię tę usunęła.

Naprawa kompresora nr 2 instalacji amoniakalnej, polegająca na wymianie jego części zużytych, nie należała do prac w zakresie udzielonej przez pozwanego rękojmi.

W lutym 2010r. strona powodowa zleciła firmie (...) remont kompresorów nr 2 i 3 części amoniakalnej. Powyższy remont nie należał do prac objętych udzieloną przez pozwanego rękojmią.

Pozostałe wyszczególnione w „raporcie...” prace należały do prac serwisowych, oraz do prac należących do wykonania w ramach rękojmi, które wykonane zostały przez pozwanego.

Sąd ustalił ,że jednocześnie w okresie trwania rękojmi określonej umową zasadniczą, strona powodowa zawarła umowy dodatkowe na prace naprawcze instalacji mrozeniowej. Powód poniósł nakłady w zakresie serwisu i bieżących napraw, z czego jednak przedmiotu rękojmi pozwany dotyczą jedynie koszty wyszczególnione w fakturach: z dnia 26 lutego 2010r. za diagnozę i naprawę kontenerowego agregatu chłodniczego, z dnia 03 marca 2010r. za zakup czynnika chłodniczego R- (...), z dnia 29 lipca 2010r. za uzupełnienie czynnika chłodniczego R- (...) oraz czynnika chłodniczy, wymianę czujnika PT-1000 i wymianę czujnika N., z dnia 04 listopada 2009r. za usunięcie awarii i doprowadzenie do prawidłowej pracy amoniakalnej instalacji mrozeniowej. Wielkość poniesionych kosztów brutto wynosi 12 038,96 zł.

Ustalając stan faktyczny sąd oparł się na dowodach z dokumentów na zeznaniach świadków M. R. , zeznaniach świadków a przede wszystkim na opinii biegłego C. S.

W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy zważył, że intencją stron w chwili zawierania umowy było osiągnięcie rezultatu uzyskania odpowiednich parametrów mrozeniowych po przez usunięcie wad i usterek oraz naprawę instalacji mrozeniowej w zakresie enumeratywnie wyliczonych prac na dzień przekazania przedmiotu umowy . Ten zakres robót został wykonany i rezultat umowy w chwili oddania przedmiotu umowy powodowi został osiągnięty.

Zwrot wynagrodzenia byłby zasadny w sytuacji gdyby w okresie rękojmi nie osiągnięto parametrów mroźniowych w wyniku prac które wykonywał pozwany , a nie wszystkich pojawiających się wad , usterek czy nieprawidłowości w pracy instalacji . Takie parametry zostały osiągnięte. Rękojmia dotyczyła tylko przedmiotu zamówienia a ten został enumeratywnie wyszczególniony w paragrafie 1 ust.1 pkt 1-13 umowy. W okresie późniejszym wystąpiły zakłócenia w ich utrzymaniu i to nie tylko z powodu prac wykonanych przez pozwanego. Podstawową cechą odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wady rzecz jest zaostrenie jej - w stosunku do ogólnych zasad dotyczących nienależytego wykonania zobowiązania; jest to odpowiedzialność na zasadzie ryzyka, także bezwzględna, obiektywna, co ma głównie akcentować brak możliwości uwolnienia się od niej poprzez wykazanie braku winy własnej czy też winy osoby, którą się posługiwano. Z drugiej strony, odpowiedzialność z tytułu rękojmi jest o tyle węższa, że nie obejmuje bezpośrednio pełnego zakresu szkody poniesionej przez odbiorcę dzieła. Jeżeli strona udziela rękojmi to odnosi się ona tylko i wyłącznie do zakresu jego prac , wykonanego dzieła, sprzedanego towaru . Z opracowanego przez stronę powodową „Raportu ze zdarzeń w maszynowni Miejskiej Hali Lodowej w N.” wynika, że od odbioru końcowego tj. od dnia 28-10-2008r. do 14-08-2009r. instalacja chłodnicza pracowała prawidłowo, osiągała zakładane parametry mroźniowe. W późniejszym okresie występowały awarie ale spowodowane koniecznością wykonywania prac serwisowych w całej instalacji / nie tylko w części wykonywanej przez pozwanego / wynikłych ze normalnego zużycia się części podczas eksploatacji oraz faktycznie potrzebą wykonania prac w ramach udzielonej rękojmi. Tylko dwie awarie można zaliczyć do zakresu należącego do usunięcia w ramach rękojmi przez pozwanego, a które to zostały wykonane przez wykonawcę zastępczego to; z dnia 25-09-2009r. gdzie regulacji pracy instalacji amoniakalnej dokonała firma (...) z B. oraz z dnia 25-02-2010r. gdzie awarię pracy kontenerowego agregatu kompaktowego (nieszczelność instalacji freonowej) usunęła firma (...) z K.. Pozostałe wyszczególnione w „raporcie...” prace należały do prac serwisowych, oraz do prac należących do wykonania w ramach rękojmi, które wykonane zostały przez pozwanego. Z chwilą pojawienia się nieprawidłowości w pracy instalacji strona powoda tylko trzykrotnie zachowała taki tryb zgłoszenia wadliwości instalacji . Wskazane dwa zakresy wad pozwany starał się usunąć ale im nie podolał . Rękojmia zobowiązuje do należytej staranności w usunięciu wad. Nie usunięcie wady oznacza zasadność roszczenia naprawienia szkody , którą powódka poniosła wobec konieczności usunięcia wad przez innych wykonawców. Wysokość szkody brutto wynosi 12 038,96 zł (3 355,00 + 671,00 + 5 133,76 + 2 879,20). Strona powodowa dołączyła do akt jeszcze fakturę z dnia 11-08-2009r. za zakup chłodnicy , której naprawa obejmuje udzielona przez pozwanego rękojmia, ale w pozwie powódka nie żądała zapłaty kwoty równowartości 24000 euro. Dalej idące powództwo uznano więc za niezasadne. Podstawę orzeczenia o kosztach stanowił art. 100 k.p.c., przy zastosowaniu zasady stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu.

Apelację od tego orzeczenia złożył pozwany w zakresie punktu I i IV zarzucając sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego , w skutek naruszenia przepisów postępowania , które mogło mieć wpływ na wynik sprawy a to art. 223§1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów:

a) w zakresie okoliczności zgłoszenia awarii instalacji amoniakalnej przez powoda w dniu 14 sierpnia 2009 roku, przy braku wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, w szczególności braku przedstawienia przez powoda dokumentu pisma kierowanego do pozwanego w przedmiocie zgłoszenia zaistnienia awarii w dacie 14 sierpnia 2009r., wbrew postanowieniom par. 5 ust. 3 umowy Stron z dnia 4 sierpnia 2008r .

b) w zakresie okoliczności nieusunięcia przez pozwanego awarii pracy kontenerowego agregatu kompaktowego (nieszczelność instalacji freonowej) przez pozwanego w wyznaczonym terminie, mimo zgłoszenia awarii pozwanemu przez powoda, a także zasadności obciążenia pozwanego kosztami wykonania zastępczego - usunięcia awarii przez firmę (...) z K., przy braku wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego i uwzględnienia wszystkich dowodów przeprowadzonych w sprawie z pominięciem:

- korespondencji mailowej stron z dnia 21 lutego 2010 roku,
- pisma pozwanego do powoda z dnia 23 lutego 2010 roku

c) w zakresie szkody poniesionej przez pozwanego wynikającej z faktury z dnia 29 lipca 2010 roku, jako nie związanej z usuwaniem dwóch awarii z dnia 14.08.2009r. i 15.02.200r. wskazanych przez Sąd jako obciążające pozwanego stosownie do odpowiedzialności z tytułu rękojmi

Skarżący podniósł, że awaria instalacji amoniakalnej, usunięta przez firmę (...) z B. w dniu 25 września 2009 roku, nigdy nie została pozwanemu zgłoszona. Powód poinformował pozwanego o awarii dopiero pismem z dnia 15 września 2009 roku. Co istotne jednak, z treści powyższego pisma nie wynika, czego dotyczy zgłaszana awaria, a w szczególności że dotyczy ona instalacji amoniakalnej. Ponadto, nie jest prawdą, że powód cztery tygodnie wcześniej zgłaszał pozwanemu jakiegokolwiek awarie związane z wykonaniem łączącej strony umowy (...). W tym zakresie brak jest jakichkolwiek dowodów zgłoszenia szkody odpowiadającego formie zgłoszenia określonej w par. 5ust. 3 umowy Stron z dnia 4 sierpnia 2008r .

Postanowienia umowy przewidywały konieczność zgłoszenia wystąpienia awarii przez zamawiającego telefonicznie i niezwłocznego potwierdzenia pisemnie, względnie faksem lub e-mailem. Sąd Okręgowy powołał się w tym przypadku tylko na treść opinii biegłego i nie podał w uzasadnieniu na jakich innych dowodach oparł się dokonując ustaleń faktycznych w powyższym zakresie. Co do usunięcia awarii kontenera pozwany zarzucił, że awaria została usunięta przez firmę (...) z K. w dniu 25 lutego 2010r. jeszcze przed upływem terminu do usunięcia awarii a dodatkowo w mailu z dnia 21 lutego 2010r. termin usunięcia tej awarii przesunięto do 28 lutego 2010r. Niezależnie od tego faktura przedstawiona przez powoda nie odnosi się do wskazanych awarii.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości, oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu przed Sądami I i II instancji, przy uwzględnieniu wnioskowanej zmiany treści wyroku Sądu Okręgowego.

Strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny uznał za własne ustalenia Sądu pierwszej instancji i zważył co następuje:

Pozwany nie kwestionował w apelacji ustalenia, że przystąpił do usunięcia awarii instalacji amoniakalnej w dniu 15 sierpnia 2009r. co oznacza, że awaria musiała mu zostać zgłoszona wcześniej. Dalsza niesprawność układu oraz czynności firmy (...) z B., które dotyczyły instalacji amoniakalnej pozwalają przyjąć domniemanie faktyczne, że wcześniejsze działania pozwanego w tym zakresie okazały się nieskuteczne. Strony były związane umową rezultatu, stąd to pozwany winien wykazać, że nieprawidłowe działanie układu wiąże się z wadliwością nie powiązaną z jego działaniem wskazanym w umowie. Z opinii biegłego wynika zaś, że czynności firmy (...) związane były z wadliwością powiązaną z przedmiotem umowy. Także nie jest zasadny zarzut dotyczący ustaleń co do zgłoszenia pozwanemu a następnie usunięcia awarii kontenera przez firmę (...) z K. co nastąpiło w dniu 25 lutego 2010r. Wprawdzie rację ma skarżący, że z wiadomości mailowej strony powodowej wynikało wskazanie terminu usunięcia awarii na 26 i 28 lutego 2013r. niemniej z maila pozwanego z dnia 22 lutego 2013r. k-108 wynikała świadomość pozwanego wadliwego działania układu freonowego (skoro mowa jest w niej o konieczności uzupełnienia gazu), w tym świadomość nieosiągnięcia przez kontener odpowiednich parametrów. Z wiadomości tej wynika także, że pozwany wyraźnie odmówił naprawy kontenera uznając, że niesprawność w tym zakresie wynika z innych przyczyn, czego nie wykazał w niniejszym procesie. Ponadto nie przedstawiono także żadnych dowodów świadczących by pozwany lub jego pracownicy zgłosili się do strony powodowej przed końcem dnia 28 lutego 2013r. zgłaszając gotowość usunięcia naprawy co tylko potwierdza, że odmówił wcześniej naprawy. Skoro z opinii biegłego wynika, że działania firmy (...) dotyczyły napraw objętych rękojmią pozwanego to odpowiedzialność pozwanego w tym zakresie także nie budzi wątpliwości. Biegły wyraźnie stwierdził, że faktura za naprawę kontenerowego agregatu z dnia 29 lipca 2010r. powiązana jest z naprawami w ramach rękojmi. Także biegły powiązał koszty wyszczególnione w fakturach z dnia 3 marca 2010r., 29 lipca 2010r. z przedmiotem rękojmi. Zarzutów w tym zakresie pozwany w odpowiednim czasie nie podnosił, stąd zarzutu naruszenia art. 233§1 k.p.c. nie można uwzględnić. Stan faktyczny został ustalony prawidłowo przez Sąd Okręgowy. Jego ocena dowodów zarówno w ocenie faktu wystąpienia, przyczyn oraz zgłoszenia awarii jak też w zakresie wysokości szkody nie narusza zasad logiki i doświadczenia życiowego. Pozwany był zobowiązany do

odpowiednich świadczeń w ramach rękojmi tj niezwłocznego usunięcia awarii i przywrócenia żądanych parametrów. Zgodnie zaś z art. 471k.c. dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Taka konstrukcja odpowiedzialności opiera się na domniemaniu, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania nastąpiło na skutek okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność. Tym samym na pozwanego przerzucony został obowiązek wykazania, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania nastąpiło na skutek okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności. To pozwany winien więc wykazać po pierwsze, że nieosiągnięcie odpowiednich parametrów przez instalację mroźniową w okresie obowiązywania rękojmi nie było związane z przedmiotem jego działań lub ewentualnie, że prawidłowo usunął w odpowiednim czasie wady objęte rękojmią. W zakresie objętym zaskarżonym orzeczeniem tego nie uczynił. Apelacja nie może więc zostać uwzględniona. Wobec powyższego Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono według zasady odpowiedzialności za wynik sprawy na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 391§1 k.p.c. oraz § 6 pkt 5 i § 12 ust. 1 pkt.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. 2013r. nr 490).